

opiniile au la bază o anumită structură atitudinală, că indivizii cu atitudini diferite percep diferit realități asemănătoare (B. Hennesy, 1981) și că atitudinile prezic un anumit tip de comportament, capitolul II revine la o abordare psihosociologică a opiniei publice, care a constituit caracterul de noutate al cărții. În acest sens, tratarea unor fenomene ca persuasiunea și manipularea, constituie un real interes pentru publicul românesc, având în vedere investirea valorică și ambiguitatea cu care au fost înconjurată astfel de fenomene în ultimii ani.

Distincția între opinii, atitudini și comportamente, ca și încercarea de a răspunde la întrebarea, în ce măsură atitudinile generează un anumit gen de comportament, constituie aspecte binevenite atât pentru cei care blamează sondajele, cât și pentru cei care le proslăvesc.

Ultima parte a lucrării găzduiește studii de caz și articole publicate în reviste de specialitate, care au legătură cu fenomenul opiniei publice. Studiul despre fenomenul justiției sociale a relevat faptul că studenții români opinează în aceeași proporție ca și populația SUA (1991) că cel mai corect mod de distribuire al bogăției este cel conform principiului echității. În plus, aderarea studenților români la justiția socială capitalistă, afirmă profesorul Septimiu Chelcea, s-a făcut în baza unei evaluări sociotrope. Nu schimbarea statutului socio-economic din perioada post-comunistă a determinat o astfel de adeziune, ci aspecte legate de influența procesului instructiv-educativ și influența mass-media.

Studiul privind prezența *efectului Muhammad Ali* la studenții români se înscrie în același demers de a corela studiul opiniei publice românești cu aspecte din domeniu care se analizează în plan internațional. Studenții români se percep pe ei înșiși mai onești, dar nu mai

inteligenți decât colegii lor de facultate, asemenea studenților din Europa de Vest. Particularitatea fenomenului în România este dată de faptul că a fi inteligent e mai dezirabil decât a fi onest.

Alături de acestea, lecturile cu privire la zvonuri, memorie socială și manipulare comportamentală sunt binevenite în contextul României postdecembriste. Ele aruncă o lumină explicativă asupra aspectelor tenebroase, asupra "șoaptelor" care s-au creat în jurul evenimentelor care au însoțit revoluția română, făcându-le pe acestea mai ușor descifrabile de marele public, cu atât mai mult cu cât falșii profeti și analiști politici cu aulă spectaculară au creat un mister în jurul lor ce pare de nepătruns.

Fiind în primul rând un curs pentru studenții de la facultățile cu profil socio-uman și de comunicare, înțelegerea lui necesită deschidere și flexibilitate de gândire din partea studenților; cât despre marele public, poate doar lipsa unor preconcepte în abordarea lecturii.

BIBLIOGRAFIE

- Noelle-Neuman, Elisabeth.(1984). *Public Opinion – Our Social Skin*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Hennesy, Bernard.(1981). *Public Opinion*. California State University: Books/Cole Publishing Company.

Loredana Ivan

ION BĂCILĂ,

Monografia Mehadiei,

Timișoara, Editura Marineasa, 1997

În prefața lucrării, Livius Ciocârlie menționa faptul că „ori din ce parte am privi-o, Mehadia merită din plin să-și regăsească imaginea într-o monografie” (p.5).

Și aceasta cu atât mai mult atunci când aflăm din cuvântul înainte al

autorului că „Privită în perspectiva timpului care a trecut, Mehadia se înfățișează ca o așezare care și-a cucerit un loc în istorie” (p. 7).

Cartea scrisă cu migală și o atenție deosebită pentru concretul trecut și prezent, persoane și personalități, cuprinde un număr de 221 pagini ce însumează 18 părți, o bibliografie bine aleasă, precum și un număr de 66 de ilustrații relevante pentru mediul geografic și pentru spațiul social trecut și relativ prezent al localității.

În prima parte consacrată istoricului localității, autorul face largi referințe la istoria, geografia și viața socială a Mehadii. Imaginea de ansamblu asupra localității rezultă din afirmația autorului conform căreia „Ponderea economică a Mehadii a fost dată de agricultură, pomicultură și creșterea animalelor” (p. 13). Pozitiv este faptul că „În decursul timpului, localitatea nu și-a schimbat propriu-zis denumirea, care a suferit doar o transformare. În vechea denumire a castrului (Ad-Mediam), prepoziția <ad> indică direcția. Denumirea se datorește faptului că Mehadia (castrul) se regăsește la jumătatea distanței între Dierna și Tibiscum” (p. 12).

Localitatea Mehadia este menționată documentar prima oară în 1323, trecând în timp prin diverse faze mai mult sau mai puțin convenabile dezvoltării localității și vieții locuitorilor. Astfel „În perioada anilor 1437-1439, regele Albert ajunge la înțelegere cu voivodul Iancu Corvin să fortifice Mehadia. Ca urmare a acestei înțelegeri, începe organizarea Banatului de sud-vest” (p. 17). Relevant este că „Așezarea geografică a Mehadii în cheia Văii Craina a constituit un punct important în dispozitivul de apărare al Țării Românești, fapt care se reflectă în dorința domnilor de a o stăpâni și a o întări”, și care și-a dovedit valabilitatea doar pentru

un timp, întrucât au urmat perioade când zona și chiar localitatea au fost stăpânite de: unguri, turci, habsburgi, apoi de principii ardeleni care s-au aliat cu turcii împotriva habsburgilor.

Așezarea geografică a făcut din Mehadia o importantă localitate de graniță. Așa se face că „În anul 1773, Mehadia devine reședință de batalion, cu un număr de 2.383 de militari organizați pe 4 companii, care aveau în grijă 50 de posturi de graniță. În anul 1775 încep să se construiască la Mehadia locuințe pentru ofițeri și o școală nemțească, sub îndrumarea oberlaintantului inginer Sleghele” (p. 26)

La Mehadia – în 1848 – au avut loc convorbiri între Bălcescu și Generalul Iosif Bem, tot aici ajungând și L. Kossuth însoțit de legiunea italiană; urmând ca în 1872, Mehadia să treacă sub administrația statului maghiar (p. 30).

În partea consacrată activității politico-administrative se face o incursiune în istoria localității, fiind scoase în evidență acele evenimente pe care autorul le-a apreciat ca fiind mai relevante. Datorită semnificației sociale considerăm că unele din aceste evenimente se impun a fi menționate.

„La anul 1526, după luptele de la Mohaci, Mehadia (împreună cu celelalte districte românești) se desparte de Banatul Olteniei și se integrează Banatului Severinului de dincoace de Carpați. În iulie 1551, toată regiunea trece sub stăpânire habsburgică. Curând după aceea cunoaște ocupația principilor ardeleni, aliați cu turcii. În anul 1658, Mehadia se află iarăși în mâinile turcilor” (p. 32).

Legea fundamentală a graniței apărută în anul 1807 a urmărit prin conținutul său asigurarea unei baze militar-politice și economice. Autorul face mențiunea că „Prin această lege se încerca a se câștiga loialitatea locuitorilor din graniță, asigurându-se respectarea

tradițiilor, stăpânirea pământului și dreptul de moștenire a bunurilor nemișcătoare: casa de locuit, grădina casei și pământul” (p. 32-33).

Unele legi au avut și părți bune pentru localitate, prin conținutul și consecințele specifice. Astfel legea menționată mai sus „... a influențat în mod pozitiv dezvoltarea gospodăriilor țărănești”.

...
 ”Cu unele modificări făcute în anul 1850, legea s-a menținut până în 1872, când s-a desființat confinionul militar bănățean și s-a introdus administrația maghiară” (p. 33).

Autorul menționează un fapt deloc neglijabil din perspectivă economică, administrativă și socială, conform căruia prin legea din anul 1850 „Se introduce ... limba română în școli și în afacerile cu caracter administrativ. Se acordă dreptul de a urma orice școală, de a învăța orice meserie, de a face comerț” (p. 33).

Mehadia a fost reprezentată și la Adunarea de la Alba Iulia din 1918, iar în localitate s-a ținut o adunare în biserica ortodoxă, prilej pentru toți locuitorii de a-și declara apartenența la România și de a depune jurământul de fidelitate.

Imediat după acest an urmează o lungă perioadă de căutări pe plan politic și economic.

Între anii 1952-1989 „În funcții administrative au fost instalați muncitori” – rezultatul fiind acela că s-a introdus „... haos în administrație și executarea fără discernământ a directivelor primite de la partid” (p. 41).

Semnificativ pentru comunitatea locală din perspectiva unității sale sociale și psihologice este respingerea cooperativizării agriculturii, astfel „Cu toată munca de lămurire și cu toată teroarea, la Mehadia nu s-a putut face colectivizarea. S-a încercat o formă de întovărășire agricolă și o asociație (un fel de stână), nereușind nici una” (p. 41).

Dacă colectivizarea nu s-a putut face au fost „înfăptuite” o serie de lucruri negative pentru gospodăriile țărănești în general, pentru traiul oamenilor și într-o oarecare măsură și pentru orientarea lor profesională, resimțită și astăzi de către o parte din ei.

Una din mărturiile cele mai relevante pentru modul de viață al populației dintr-o localitate îl reprezintă comunicațiile dintre care se impun a fi amintite următoarele: „oficiul poștal înființat în anul 1872; instalarea primului telefon în Mehadia în 1906; primul tren trece prin Mehadia la 11 ianuarie 1878, iar circulația regulată pe linia Caransebeș-Orșova începe la 19 martie 1878. Șoseaua Caransebeș-Orșova, refăcută, datează din anul 1829 și este opera comunelor din jur. Șoseaua este construită pe temelia vechiului drum roman ce lega Dierna de Sarmisegetuza” (p. 47).

Un spațiu aparte în economia lucrării este consacrat învățământului, fiind analizate în ordine: Școala românească; Liceul „Traian Lalescu”; școala germană; școala cu limba de predare maghiară. De asemenea, tot în legătură cu învățământul autorul face scurte referiri la domenii precum: Străjeria, Cantina școlară; Atelierul școlar pentru elevi și la Grădinița de copii.

Apreciem că formația de cadru didactic a autorului a fost un element în plus pentru analiza pertinentă și minuțioasă a sistemului de învățământ din Mehadia existent de-a lungul timpului. De altfel în lucrare se arată că „Istoricii germani și maghiari ai învățământului bănățean, și îndeosebi ai celui din granița militară, afirmă că acesta a fost bine organizat în partea respectivă a Imperiului datorită directivelor Curții de la Viena” (p. 51).

În paginile 66-82 sunt prezentate în ordine cronologică cadrele didactice, dinamica elevilor, directorii școlii și fii ai Mehadii cu studii superioare, cu scopul

bine precizat de a scoate în evidență rigurozitatea și înclinația către învățământ a profesorilor și sub îndrumarea acestora a celor mai mulți dintre foștii elevi.

Orientarea autorului către cercetarea statistică riguroasă este dată și de seria tabelelor cu privire la repartizarea absolvenților pe profesii; dinamica populației școlare la Liceul „Traian Lalescu” – seral și curs de zi. Trecând la analiza succintă a școlii germane se menționează în lucrare că „În anul 1768 ia ființă batalionul românesc de graniță care, în 1775, se va reuni cu regimentul iliric bănățean sub denumirea de Regimentul grăniceresc româno-banatic nr. 13. Sediul batalionului a fost mai întâi la Jupalnic, iar apoi la Mehadia (p. 96).

Unitățile militare existente în zonă aveau nevoie de cadre atât pentru armată, cât și pentru administrație. Neexistând capacitatea școlilor românești din zonă de a face față cerințelor impuse de numărul de cadre, pregătire și stăpânire a limbii germane, în anul 1775 se înființează la Mehadia școala trivială germană (p. 96).

Pe parcursul a cinci pagini este analizată succint Școala cu limba de predare maghiară, menționându-se că „În anul 1873 se desăvârșește încorporarea confiniului militar de graniță la Ungaria, prin reînființarea județului Severin, cu sediul la Caransebeș. Teritoriul trece sub administrația civilă și se supune legilor maghiare” (p. 103).

În succinta analiză a Străjeriei autorul specifică faptul că „Străjeria Țării ia ființă în anul 1938 ca organizație pentru educația tineretului în spiritul unui naționalism curat, cu deviza <Credință și muncă pentru Țară și Rege>” (p. 110). Concluzia analizei este că „Rezultatul acestei practici s-a reflectat benefic asupra comportării elevilor în școală, dar și în relațiile sociale din afara școlii” (p. 110).

În Atelierul școlar pentru elevi prezentat în trei pagini este evidențiat un

lucru remarcabil existent odată în învățământul românesc: „Grija pentru formarea deprinderilor cu caracter practic (lucrul manual) legate de nevoile viitorilor gospodari a constituit o preocupare permanentă a Comitetului școlar din Mehadia” (p. 114).

O altă instituție destinată învățământului a reprezentat-o grădinița de copii înființată în anul 1922, la inițiativa și sub patronajul Societății Naționale Ortodoxe a Femeilor Române, filiala Mehadia fiind prima grădiniță din țară înființată în mediul sătesc (p. 117 și 119).

Partea consacrată Activității spirituale evidențiază o serie de personalități care au reprezentat Mehadia cu cinste în diverse domenii, reviste importante pentru formația spirituală a locuitorilor, precum și echipe și formații artistice.

Pentru Fiii Mehadiiei care au îmbrățișat cariera militară sunt întreprinse scurte prezentări ale unor foști ofițeri de carieră de la generali la locotenenți care au luptat pentru cauza României, atât în țară cât și în străinătate, toți aducând – deopotrivă – cinste și recunoștință localității și oamenilor săi.

I. Băcilă face precizarea conform căreia „Asistența medicală organizată a apărut la Mehadia, după câte se știe, o dată cu înființarea regimentului de grăniceri” (p. 161), context în care „Personalul sanitar militar avea în grijă și sănătatea caselor grănicerești: controla gospodăriile, familiile erau obligate să respecte anumite norme igienico-sanitare” (p. 161).

În descrierea Bisericii ortodoxe din Mehadia, I. Băcilă face o precizare demnă de a fi reținută și anume că Biserica „nu este numai un monument istoric, este și tribuna de la care preoți luminați, pe lângă o evanghelizare, au îndrumat poporul și au menținut conștiința națională”.

Pentru a analiza „Activitatea economică” autorul face referire la: agricultură, comerț și meserii, hoteluri și restaurante, bănci și cooperatie, minele de cărbuni, cu precizări concrete și analize pertinente care marchează evoluția acestora în timp, precum și importanța lor pentru populația din localitate și din zonă.

În finalul lucrării sunt tratate trei domenii deloc lipsite de importanța pentru localnici: formația de pompieri voluntari, Ocolul Silvic și aurarii (țigani din Mehadia) cu descrieri concise și numeroase trimiteri la documente ale vremii.

Lucrarea elaborată de I. Băcilă este o încununare a activității sale didactice, precum și a spiritului profund dedicat cercetării minuțioase a colectivității în care a trăit, reprezentând o vie mărturie despre legătura sa cu localitatea natală și oamenii locului.

Trăilă Cernescu

DUMITRU OTOVESCU, (coordonator)
Monografia sociologică a orașului Băile Govora, Craiova, Editura Beladi, 2002

În colecția cercetări sociologice de teren a apărut, la Editura Beladi din Craiova, volumul *Băile Govora*, coordonat de Dumitru Otovescu. După cum se menționează în prefața volumului cartea „... este rezultatul cercetărilor sociologice întreprinse, în perioada 2-12 iulie 2001, de un grup de cadre didactice și 40 de studenți ai Secției de Filosofie-Sociologie a Universității din Craiova, în orașul Băile Govora și în cele două sate aparținătoare – Curături și Gătejești”.

Se impune a fi semnalat faptul că “monografia de față se adaugă altor preocupări sociologice anterioare, soldate cu publicarea unor lucrări monografice consacrate județului Mehedinți, orașului Târgu Cărbunești, Orașului Novaci, comunității evreilor din Oltenia...”

Demersul întreprins de prof. univ.

Dumitru Otovescu pentru efectuarea practicii de teren de către studenții în sociologie urmat de publicarea rezultatelor reprezintă un lucru laudabil întrucât, prin acest demers, studenții:

- învață în mod concret să realizeze interviuri pe teren;
- participă la prelucrarea și interpretarea datelor obținute pe baza anchetei de teren;
- deprind practica redactării unor materiale în vederea publicării.

Lucrarea este alcătuită din 13 capitole în care prezentarea generală a localității pornește de la mediul fizic, istoric, economic, administrativ și social. Capitolul I. “Condițiile naturale ale localității” prezintă succint principalele caracteristici ale localității și ale contextului zonal. Rolul acestui demers este important nu numai pentru că face o descriere a zonei ci și pentru că ajută în continuare la realizarea unor posibile corelații între anumite caracteristici ale spațiului social și/sau între acestea și unele specificități ale spațiului fizic. Asupra unor probleme de specialitate abordate în acest capitol apreciem că ar trebui să se pronunțe specialiștii în domeniile respective.

Capitolul II intitulat “Evoluția social-istorică și toponimia locală” are meritul că introduce cititorul în specificitatea zonei. Pentru complexitatea capitolului este necesară o scurtă prezentare a cuprinsului: 1. Monumente istorice și sociale semnificative; 2. Hotelurile și vilele din Băile Govora; 3. Statuile din localitate; 4. Legende; 5. Lăcașele de cult: mănăstirile și bisericile din zonă; 6. Date toponimice.

Prima parte a capitolului este interesantă întrucât face o prezentare a contextului general și a evoluției stațiunii de-a lungul timpului. Sunt luate în calcul elementele definitorii ale constituirii stațiunii în condiții social-istorice, uneori potrivnice existenței și dezvoltării